

N&M BULLETIN Nærings- & Miljø

Billig enøk i Østfold

side 3

Roterovn ute av bildet?

side 5

Klorforskning i boks

side 6

– Viktig å lobbe byråkrater

side 7

Miljøvennlig OLtrafikk

siste side

Rått maktspill om klima-høring

En åpen høring med debatt om klimaproblematikken i regi av Miljøverndepartementet ble for sterk kost for Finansdepartementet og andre, som er mer opptatt av kostnadseffektivitet og omsettbare CO2-kvoter enn å redusere utslippene i Norge.

RAGNHILD SVED

«Dette blir det reneste folkemøtet», skrev Miljøverndepartementet i invitasjonen til høringen. Lars Jacob Krogh og Harald Bø fra NRK var engasjert til å stå for utspørringen. Et par dager etter at invitasjonen var sendt ut, kom kontrameldingen; høringen er utsatt, programmet skal revideres.

Naturvernforbundet, som så langt er med i arbeidsgruppen som forbereder høringen, vurderer å arrangere sin egen høring.

– Vi frykter at oppstusset rundt MDs høring fører til at resultatet blir et informasjonsmøte der frontene i klimadebatten ikke kommer fram. Vi trenger ikke kose-seminarer nå, sier fagsjef Tore Killingland.

Finans grep inn

Etter det N&M Bulletin får opplyst, var det Finansdepartementet som tok initiativet til å stanse klima-høringen, men også statsminister Gro Harlem Brundtland og Ted Hanisch, leder for Senter for klima- og energiforskning, skal ha vært på telefonen til Miljøverndepartementet i sakens anledning. Siden invitasjonene allerede var sendt ut, var det vanskelig å finne en troverdig

grunn til å avlyse arrangementet. Løsningen ble å utsette den og omgjøre programmet.

En høring om transport som MD også hadde planlagt ble imidlertid avlyst. Her var invitasjonene ennå ikke sendt ut...

– Transport-høringen er avlyst etter nærmere vurdering, sier Karin Refsnes, ekspedisjonssjef i Miljøverndepartementet.

Debatt om reduksjon

Til klimahøringen var representanter for næringslivet og energiforsyningen invitert. Planen var å ta opp hvordan partene kan bidra til å redusere CO2-utslippene ved å effektivisere energibruken, utvikle ny teknologi og ved å frigjøre kraft som erstatte fossile brenslere.

En slik høring, med profesjonelle utspørrere, ble for drøyt for de departementene (Finans-, Samferdsels-, Nærings- og Olje- og energidepartementet) som mener klimaproblemene skal løses med rent økonomiske virkemidler som avgifter, kostnadseffektive avtaler internasjonalt og handel med CO2-kvoter. Nasjonale mål og tiltak kan hindre både metanolfabrikk og gasskraftverk og andre «fornuftige» prosjekter.

I lys av dette kan det betraktes som en «avsporing» å peke

på at det finnes andre måter å redusere CO2-utslippene på. En utspørring ville dessuten kunne avsløre at departementene er splittet i synet på hva som skal være Norges strategi i de pågående klimaforhandlingene.

Offisielt heter det at høringen er utsatt fordi sentrale aktører ikke har anledning til å delta. Man tar sikte på å holde høringen i uke 44, og innen den tid skal programmet være revidert.

– Jeg har bare fått beskjed om at datoen ikke passer for de som skulle delta fra Energi- og Verktøysforbundet, var kommentaren N&M Bulletin fikk fra Finansdepartementets Jon Eivind Tandberg fredag.

Samferdselsdepartementets Tom Rådahl hadde en annen forklaring:

– Klimarapporten er nå ute på høring, og det er unaturlig at departementene da tar initiativ til åpne møter med blant annet representanter fra departementene. I denne prosessen er det veldig lite byråkratisk ryddig at departementene selv prøver å gjøre noe ekstra ut av den rapporten som er lagt fram, sa Rådahl.

Han henviste forøvrig N&M Bulletin til Tandberg, som den som hadde tatt saken opp i klimadelegasjonen og «formelt reagert»...

Norges Naturvernforbund
Postboks 2113 Grünerløkka Telefon: (02) 71 55 20
0505 Oslo 5 Telefax: (02) 71 56 40
Bankgiro: 1720.05.00717 Annonser: NMR (02) 11 61 90
Postgiro: 5 09 46 02 Produksjon:
Ansv. red.: Gunnar Bolstad GPG Sats & Trykk as, Oslo

Norge gambler

Norske myndigheter har gitt opp målsetningen om å nå målet om å stabilisere utslippene av karbondioksid på 1989-nivå i år 2000. Annerledes kan man ikke tolke de signaler som nå kommer fra de ulike departementer som er involvert i saken.

Klimahøringen som skulle gått av stabelen neste uke, ble torpedert fordi den var for farlig. Et mer tannløst arrangement i oktober skal glatte over motsetningene mellom departementene.

Utover den moderate og utilstrekkelige CO₂-avgiften som Norge allerede har innført, blir det ikke snakk om å gjennomføre ytterligere tiltak mot klimagassutslippene. Først når resten av Europa får til et felles avgiftsregime, kommer Norge til å henge seg på lasset. Først da kan det bli snakk om å øke avgiftsnivået – i takt med andre land.

Tiltak som beviselig vil ha en positiv effekt, som utbygging av kollektivtrafikk, utfasing av fyringsolje og teknologiomlegging i Nordsjøen, tillegges liten vekt av sosialøkonomene som nå styrer den norske miljøpolitikken. Og det er åpenbart at det er for farlig å stille opp i et forum der slike opplagt fornuftige løsninger skal drøftes.

Avgifter blir altså løsningen. Men samtidig er det blitt gjort helt klart fra regjeringsside at det ikke er aktuelt å øke avgiftene til et nivå som har en effekt. Samferdselsministeren har endog hevdet at avgifter ikke har noen effekt på transportsektoren. Det blir altså ikke snakk om å innføre det tiltaket som myndighetene selv hevder er det eneste rette.

Men det er jo like greit, siden målsetningen likevel ikke gjelder lenger. Ingen statsråd eller statssekretær i Gro-regjeringen kan lenger bekrefte at stabiliseringen skal foregå innenfor Norges grenser. Når spørsmålet blir stilt direkte, gjør de politiske myndighetene halvhjertede anstrengelser for å få svaret til å høres ut som «ja», men i virkeligheten betyr det «nei».

For nå reiser medlemmer av den norske forhandlingsdelegasjonen verden rundt, i et fortvilet forsøk på å finne alliansepartnere som kan godta at Norge kan få lov til å stabilisere utslippene sine utenlands. Brasil er besøkt, India står trolig for tur. Og strategien er klar: Når utviklingslandene må gi opp forsøket på å få tilstrekkelige overføringer av penger og teknologi, vil de være møre nok til å godta handel med utslippskvoter.

Norge gambler på at dette skal være oppnåelig i løpet av 1990-årene. Men det er et høyt spill; dersom det mislykkes vil Norge være sjanseløs til å få utslippene sine ned på 1989-nivå igjen innen tidsfristen. Og da står Europas største oljeeksportør med buksene nede.

Støtte til Kola-prosjekt

Naturvernforbundet har fått 300.000 kroner i statlig støtte til et prosjekt som skal fremme den folkelige deltakelsen i miljøvernarbeidet på Kola.

RAGNHILD SVED

– Dette er uhyre positivt, sier Thorbjørn Bjørkli i Aksjon Stopp Dødsskyene i Kirkenes, som skal lede prosjektet.

Pengene, som kommer fra Utenriksdepartementet og Miljøverndepartementet, skal gå til å lage studiemateriell og å opprette studiesirkler i byene Nikel, Zapoljarny, Murmansk og Apatity. Totalt er budsjettrammen på 644.000 kroner.

– Prosjektet kom igang etter at Stopp Dødsskyene startet sitt arbeid østover. Vi har fått god kontakt med mange mennesker, og kommet til at en god måte å drive arbeidet på er å heve kompetansenivået i Sovjet. Vi møter et sug etter informasjon og kunnskap, og folk er ikke vant til å kunne stole på den informasjonen de får fra egne myndigheter. Denne kunnskapsmangelen vil vi

avhjelpe, og bidra til å skape lokal deltakelse i naturvernarbeidet, sier Bjørkli.

Frivillig arbeid

– Sovjet har ingen kultur på dette med protestaksjoner. Alt har vært styrt – organisasjonene har vært offentlige eller halvoffentlige. Vi vil hjelpe demokratiske organisasjoner i støtte frivillig arbeid som ikke er styrt av noen, sier han.

I tillegg til å lage studiemateriell, vil prosjektet også støtte utgivelsen av Eco Nord Magasin. Dette er et miljømagasin som kun retter søkelyset mot nordområdene, og som trykkes på norsk og russisk. Svanvik Folkehøgskole har produsert det første nummeret, som kommer i løpet av høsten, og Stopp Dødsskyene vil sannsynligvis produsere neste nummer. Magasinet vil bli brukt som et supplement til studieheftet.

Ulvetider i Estland

Antall ulver i Estland økte fra rundt 130 til 190 i løpet av 1990. Den offisielle statistikken for pattedyr viser en økning for nesten samtlige arter.

ANDERS GJESVIK

En helt fersk offisiell statistikk viser at antall ulver i Estland økte med rundt 60 individer i fjor. Denne markante økningen skjer i et år der antall skutte ulver ble mer enn doblet, fra 23 i 1989 til 58 i 1990. Ulvejakt er lovlig i Estland, men det er pålagt strenge jaktrestriksjoner. Estland hadde en mild

vinter i fjor for tredje år på rad. Dette regnes som en av årsakene til økningen i ulvestammen, fordi det blir lettere å finne mat.

Nesten alle pattedyrstammer økte i Estland i løpet av fjoråret, i følge statistikken. Gaupe økte fra 890 dyr i 1989 til 940 i 1990, og brunbjørn fra 780 til 840. Villsvinstammen økte fra 13.000 til 14.000 dyr.

Enøk er god økonomi i Østfold

Miljøvern er definitivt ikke lenger det eneste argumentet for energiøkonomisering etter at Stiftelsen Vekst har analysert enøk-potensialet i kommunale bygg i Østfold. Kommunene kan spare 23,5 millioner kroner i året, og det er et argument lokalpolitikere med trange budsjetter ikke kan se bort fra.

GUNNAR BOLSTAD

I alt kan de kommunale og fylkeskommunale bygningene i Østfold spare nær 60 gigawattimer (60 millioner KWh) i året, eller drøye 27 prosent av det nåværende energiforbruket. Tilsvarende analyser for private yrkesbygg er ikke gjort ennå, men det er klart at det også kan komme opp i et formidabelt enøk-potensiale.

– Trolig vil potensialet være enda større i mange andre fylker, sier Kai Hollstedt i Stiftelsen Vekst. Går alt etter planen vil Stiftelsen Vekst gjennomføre tilsvarende enøk-analyser i Sogn og Fjordane, Vest-Agder og Finnmark i tiden som kommer.

Utslippsreduksjon

I tillegg til redusert energiforbruk vil en økstsatsing i Øst-

fold føre til reduksjoner i utslippene av CO₂ (6583 tonn), SO₂ (9176 kilo) og NO₂ (5485 kilo), fordi en stor del av enøk-gevinsten, omgag 32 prosent, hentes ut i form av redusert bruk av fyringsolje. I tillegg vil man oppnå betydelige reduksjoner av tungmetaller og andre helseskadelige stoffer.

Det totale investeringsbehovet for å realisere enøkpotensialet i Østfold-bygningene ligger i størrelsesorden 76 til 119 millioner kroner, og det er antatt at man i løpet av fem år vil kunne ha tjent investeringene inn igjen. Deretter regner man med at den økonomiske besparelsen blir omlag 23,5 millioner i året.

Ingen faginstanser vil begi seg ut på gjetninger om hva Østfold-analysen kan bety i nasjonal målestokk. En høyst ukvalifisert oppblåsning av tallene indikerer imidlertid at alle landets kommunale og fylkes-

kommunale bygninger vil kunne stå for et enøk-potensiale på omlag ti terrawattimer.

I tur og orden

– Vi er innstilt på å lage en enøkplan for den nye storkommunen slik at vi kan realisere gevinsten. Men vi må nok ta investeringene i tur og orden, og begynne der gevinstene er størst, sier ordfører Thorvald Gressum i den nåværende Sarpsborg kommune.

Det nye storkommunen, som i tillegg til Sarpsborg vil bestå av Tune, Varteig og Skjeberg, vil få status som en pilotkommune i enøkarbeidet. Det ligger an til at Stor-Sarpsborg kan spare fem millioner kroner i året gjennom energiøkonomisering.

– Enøk-arbeidet må skyte fart!

– Enøk-potensialet er antagelig mye større enn det man har operert med i offisielle sammenhenger, som for eksempel i stortingsmelding 46 om oppfølging av Brundtland-kommisjonen, sier Jan Moen, direktør i markedsavdelingen i Norges Vassdrags- og Energiverk (NVE).

GUNNAR BOLSTAD

– Det har kommet så mange tekniske nyvinninger de siste årene at man sannsynligvis kan slå fast at offisielle anslag over enøk-potensialet er helt foreldet. Imidlertid henger Norge etter i utviklingen. Nordmenn skjønner ikke at det skjer kol-

losale tekniske landevinninger omkring oss, mener Moen.

– De norske byggeforskriftene må bli tøffere, blant annet fordi det har skjedd nye gjen-

nombrudd når det gjelder utviklingen av byggematerialer.

Papirtall?

Moen etterlyser en energistruktur som oppmuntrer til enøk.

– I dag tjener el-verkene mer på å selge en kWh enn på å spare en kWh. Og hvis industrien får billigere kraft, forsvinner deres incitament for enøk. Dersom ikke noe gjøres med denne strukturen, frykter jeg at det store enøk-potensialet i Norge forblir papirtall.

En av Moens seksjonssjefer i NVEs markedsavdeling, Magne Amundsen, legger for sin del til at man nå ikke må fortape seg i en debatt om hvor stort enøkpotensialet er: – Det vi med sikkerhet kan slå fast er at potensialet er enormt. Nå gjelder det å komme i gang med arbeidet for å realisere gevinstene, sier Amundsen.

Ny, fornybar energi i grisgrendte strøk?

Store deler av el-forsyningsnettet i avsidesliggende strøk må fornyes, og prisen vil bli høy. NVE vil derfor vurdere om utnyttelse av vind-, sol- og bioenergi lokalt kan være et alternativ til dyre høyspentledninger.

RAGNHILD SVED

Hvert år får energiverkene 100 millioner kroner i statsstøtte til elektrifisering av utkantstrøk, og NVE mener det kan være store beløp å spare ved istedet å utnytte lokale energikilder.

– Mange e-verk har høye kostnader med å knytte abonnenter til nettet. Vi er interessert i å vurdere om det er mulig å få til tilfredstillende løsninger ved å satse på andre energiinstallasjoner, sier overingeniør Knut Hofstad i NVE.

– Forskriftene til den nye energiloven krever at energiverkene vurderer kostandene ved framføring av strøm opp mot andre løsninger. Det heter også at man bør utnytte lokale energikilder. Mest aktuelt er kobinerte løsninger, for eksempel solenergi og biogass, avhengig av hvor i landet det er snakk om, sier Hofstad.

Selv om målet er å finne løsninger som er billigere enn tilknytning til el-nettet, kan dette prosjektet også være en god mulighet til å prøve ut ny teknologi, mener han.

NVE har nå bedt en rekke forskningsinstitusjoner komme med utkast til konkrete løsninger og kostnadsberegninger, med frist 1. november. Etter nyttår skal et forprosjekt være i gang.

Gunnar Bolstad

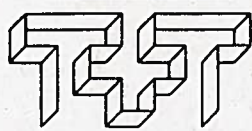
Takk for støtten!

 scannerhuset as

 Helgeland Bilruter AS
Distrikts ledende transportelskap

**Miljøvennlig transport
på Indre Helgeland**

**Niels Torp a.s.
arkitekter MNAL**

TITANIA A/S
4380 HAUGE I DALANE

 Jesseheim
HELSEKOST

Vi fører vannrensene
Brita filter og Sunshine!

Storgt. 1 2050 Jesseheim
Tlf: 06/97 29 18

 KEMPPI
Sveisemaskiner

Emballasje på naturens side.
Keyes Norway a.s.
3500 Husefoss
Tlf.: (067) 23 422 Fax: (067) 22 456.

 Christiania Spigerverk AS
Postboks 4234 Torshov 0401 Oslo 4

– Miljøkrav må ikke hindre frihandel

– Muligheten for å bruke miljøtiltak som en handelshindring er etter min mening svært farlig og negativ tendens, sa Maurice Strong, generalsekretær for UNCED-konferansen i Brasil neste år, på det siste forberedelsesmøtet i Geneve nylig.

RAGNHILD SVED

Strong og mange u-land frykter at i-landene vil bruke «grønne» krav som et påskudd for forby import fra land som ikke har råd til kostbare miljøtiltak. En stor del av importen fra u-land er tekstiler, lær, metall og trevarer som produseres med tradisjonelle og forurensende metoder. Det ventes også at import av mat fra u-land vil bli rammet av strengere regler i i-landene når det gjelder sprøytemidler og tilsetningsstoffer.

Strid om tunfisk

Striden mellom USA og Mexico om fangsten av tunfisk viser hvordan miljø-bekymringer i et rikt land kan få konsekvenser for økonomien i et fattigere land, skriver World Trade News.

USA forbød importen av tunfisk fra Mexico og begrun-

net det med at garnene som brukes også dreper delfiner. Mexico mente dette var urimelig og klaget saken inn for GATT. GATT-panelet som vurderte saken opprettholdt Mexicos klage og erklærte importforbudet ulovlig fordi USA brukte nasjonale virkemidler til å beskytte delfiner utenfor eget territorium.

«Farlig presedens»

Miljøvernere ser dette som en farlig presedens som kan hindre land i å sette inn tiltak for å beskytte det globale miljøet. Verdens Naturfond (WWF) sier at avgjørelsen i GATT-panelet kan bety at nasjonale forbud mot import av tropisk tømmer vil være i strid med GATTs regler.

Tiltak for å redusere CO₂-utslipp vil også påføre mange land store kostnader, mens de som ikke reduserer vil få et konkurransefortrinn. GATTs regler forbyr diskriminering

mellom ellers like produkter basert på produksjonsmåte. WWF foreslår at reglene utvides slik at de hindrer «økologisk dumping». Dersom en industribedrift i et land ikke betaler de fulle kostnadene ved å redusere sine utslipp til atmosfæren, må dette betraktes som subsidiering, mens land som har tatt disse kostnadene må ha lov til å avgiftsbelegge varer fra land som opprettholder slike subsidier, mener WWF.

GATT har ingen spesielle regler som gjelder handel og miljø. Det finnes bare en begrenset mulighet til å forby import når det er nødvendig for å «beskytte menneskers, dyrs eller planters liv og helse». Siden 1971 har det eksistert en arbeidsgruppe for handel og miljø, men hittil har den ikke hatt et eneste møte. EFTA-landene har presset på for å få gruppen til å ta opp arbeidet, og dette ser nå ut til å skje, ifølge World Trade News.

Massedrap på sjøfugl i garn

Økningen i antall sjøfugl som drepes i drivgarn er dramatisk, melder Norsk institutt for naturforvaltning. Drapene skyldes bruken av nye og mindre synlige syntetiske materialer i fiskegarn, sammen med betydelig økt fiske. Fugledrapene kan true bestandene.

ANDERS GJESVIK

Hver sommer er det enkelte dager med «alkeslag», forteller tre drivgarnsfiskere fra Vest-Finnmark. De fikk så mye alkefugl i garnene at de hadde problemer med å dra dem inn i båtene. Ofte måtte garnlenka slepes til land, og tømmes for flere hundre alker. Det var nesten bare voksne hekkefugler, og alkefuglene tåler ikke

en høy dødelighet blant voksne individer. Store tap av voksne fugler fører til nedgang i hekkebestanden.

Mange sjøfuglarter drukner i ulike fiskeredskaper til forskjellige tider på året. Alkefugl, skarv og ærfugl synes å være mest utsatt på landsbasis, mens lom, praktærfugl og havelle kan være utsatt for store lokale tap.

Dødeligheten som rammer kjønnsmodne sjøfugler vil re-

sultere i en direkte og tildels betydelig nedgang i bestanden. De har så lav ungeproduksjon at de ikke er i stand til å kompensere store tap av hekkende fugler. Når en art er redusert kraftig i antall, kan det ta mange år før den er tilbake på sitt normale bestandsnivå, selv under de gunstigste betingelser.

Myndighetene vil nå vurdere tiltak i samarbeid med fiskerne og deres organisasjoner.

Takk for støtten!

EKSPORTFINANS
Din partner på eksportmarkedet
Postboks 1601 Viken, 0119 Oslo 1
Telefon: (02) 83 01 00, Telefax: (02) 83 22 37

NO-HA HOLDING A/S
Forusbeen 40, Postboks 322, 4033 FORUS, NORWAY

NORSK JERN HOLDING AS
– fra statlige millionsubsidier til lønnsom drift!

FLY OG MILJØ
Vil du vite mer,
kontakt

BRAATHENS SAFE
Informasjonsavdelingen
Tlf.: 59 70 00

 Gilde
Bøndernes Salgslag

 barwil

*Meld
deg inn i
Natur-
vernfor-
bundet*

Rotérovn på defensiven

Den altetende rotérovntechnologien er på defensiven i spesialavfallssaken. Norsk Spesialavfallsselskap (Norsas) utreder nå flere ulike typer teknologi, og legger vekt på hva man kan oppnå gjennom bedre avfallsminimering.

GUNNAR BOLSTAD

– Naturvernforbundet har fått gjennomslag for sitt syn om at mengdene spesialavfall må reduseres kraftig. Det synes nå som det skal bli mulig å unngå den gammeldagse teknologien som rotérovnalternativet representerer, sier konsulent edrik Theisen i Naturvernforbundet.

På oppdrag fra Miljøverndepartementet utreder nå Norsas potensialet for avfallsminimering og skal fastsette dimensjonerende avfallsmengde for det selskapet som skal stiftes. Den stipulerte avfallsmengden blir beslutningsgrunnlaget for selskapets valg av teknologi. I tillegg utreder Østlandskonsult mulige valg av teknologi og kombinasjoner av løsninger. Begge utredningene skal være ferdige til jul.

– Prosessen bærer preg av rå-

kjør. Det er beklagelig at utredning av teknologi går parallelt med arbeidet med minimeringsutredning. Dimensjonerende avfallsmengde er kanskje ikke klar når de blir nødt til å gjøre valg av teknologi, mener Theisen.

Unødvending

Naturvernforbundet mener at avfallsmengdene må ned, og at dette på lenger sikt er den eneste varige løsningen.

På oppdrag fra Naturvernforbundet og Greenpeace har sivilingeniør Jan Oddvar From laget en rapport som viser at man i 1995 bør være i stand til å komme ned på en mengde organisk avfall som gjør det helt unødvendig og uaktuelt å bygge et rotérovnsanlegg.

Rapporten tar for seg alle de forskjellige kategoriene for organisk spesialavfall og analyserer hvordan størrelsen på disse avfallsgruppene vil utvikle seg

dersom man legger til grunn ulike faktorer, som for eksempel Nordsjøavtalens forpliktelse og økt bruk av virkemidler som forurensings- og produktkontroll-lovene. Naturvernforbundet og Greenpeace la fram rapporten for Norsas i forrige uke og fikk god respons.

– Rapportens konklusjoner er såpass interessante at Norsas har bedt Jan Oddvar From om å fortsette arbeidet for deres regning, sier Theisen. På tross av mange skjær i sjøen er han optimistisk med hensyn til den videre utviklingen i spesialavfallssaken.

I hvert fall på det verbale plan er Norsas blitt flinkere til å snakke om minimering og om at dette må innarbeides i dimensjoneringen. På teknologisiden er det mange andre ting som er aktuelt enn rotérovn, sier Fredrik Theisen.

Eliminasjon bedre enn rensing

– Totale miljøbudsjetter viser at man i mange tilfeller må velge eliminasjonsstrategi foran rensestrategi i oljesektoren, mener Jørn Siljeholm, tidligere generalsekretær i Naturvernforbundet.

GUNNAR BOLSTAD

Siljeholm ønsker å rette søke-lyset mot de kolossale energimengdene som trengs for å gjennomføre effektiv rensing av en stadig økende mengde prosessvann fra plattformene i Nordsjøen.

Økt renseninnsats vil føre til store utslipp av CO₂, fordi energien til rensanleggene blir produsert av gassmotorer med lav virkningsgrad på plattformene.

I stedet for å øke renseninnsatsen, bør man la være å åpne marginale og dårlige brønner og stenge brønner på et tidligere tidspunkt. Oljebrønnene forurenser mer og mer jo lenger de er i drift. En eliminasjonsstrategi vil kunne gi reduksjoner i energiforbruket tilsvarende flere Alta-verk, sier Siljeholm. Han minner om at internasjonal miljøbevegelse under Bergenskonferansen la opp en strategi som fremmer eliminasjon framfor såkalte «end-of-pipe»-løsninger.

Barentshavet

Siljeholm tror tiden er moden for å gjøre et framstøt mot letevirksomheten i nord-områdene.

– En total sikkerhetsvurdering tilsier å stoppe virksomheten i Barentshavet. Exxon Valdez-ulykken danner presedens for hva det koster å rydde opp i polare områder. Det vil koste mer enn hundre milliarder kroner å rydde opp etter en blowout eller tankskiphavari i Barentshavet, sier Siljeholm.

CO₂-økning i USA

Effekten av EFs målsetting om å stabilisere utslippene av CO₂ kan bli oppveid av en kraftig økning av utslippene i USA. Dette viser en prognose fra amerikanske myndigheter.

En prognose fra Energidepartementet i USA forventer en økning av CO₂-utslippene på 39 prosent bare fra kullfyring. Dette vil alene føre til at 828 millioner nye tonn CO₂ blir pumpet inn i atmosfæren, skriver den britiske avisa The Scotsman. Hvis prognosen er korrekt og USA ikke lykkes i en omfattende energioptimering, vil dette utradere virkningen av en stabilisering i EF.

Finansieringen i orden for klorprosjekt

Miljøverndepartementet stiller seg positivt til å delta i et forskningsprosjekt om utfasing av klororganiske stoffer som Naturvernforbundet står bak. Også Norsk Hydro og Statoil er villige til å støtte prosjektet, mens Norske Skog er noe mer tvilende.

GUNNAR BOLSTAD

Det er tidligere generalsekretær i Naturvernforbundet, Jørn Siljeholm, som har tatt initiativet til prosjektet. Siljeholm tar nå sin doktorgrad ved Massachusetts Institute of Technology (MIT) i Boston.

Prosjektets hovedformål er å definere hvilke klororganiske stoffer som bør utfases, og hva slags strategier som bør benyttes for å oppnå utfasing. Gjennom prosjektet ønsker man å klarlegge eksisterende alternativer til klorprodukter og klorprosesser. Prosjektet vil også

sette opp en handlingsplan for videre forskning på området.

Prosjektrapporten vil bli presentert på den store miljøkonferansen i Brasil i 1992 (UNCED), og også på en forberedende konferanse i New York på vårparten neste år.

Ledet av MIT

Prosjektet vil bli ledet fra MIT i Boston, men vil bli utført i samarbeid med Senter for industriforskning (SI) og klimaforskningsenteret CICERO i Oslo.

Miljøverndepartementet, Norsk Hydro og Statoil har allerede stilt seg positivt til å fi-

nansiere prosjektet, mens den siste økonomipartneren, Norske Skog, altså ennå ikke har tatt endelig stilling til prosjektet.

Bergenskonferansen

I et brev til Naturvernforbundet skriver statssekretær Jer-Stoltenberg i Miljøverndepartementet at han finner samarbeidet mellom MIT, Naturvernforbundet, næringslivet og myndighetene interessant utfra de anbefalinger som ble trukket opp i ministerdeklarasjonen fra Bergenskonferansen våren 1990.

Vi har løsningen

STORTINGET HAR SAGT SITT: Kommunene skal ha planene klare for kildesortering av avfall innen utgangen av 1991.

SFT HAR SAGT SITT: Kontrollen med miljøtiltak i industrien intensiveres.

MILJØUTVIKLING KAN BISTÅ MED:

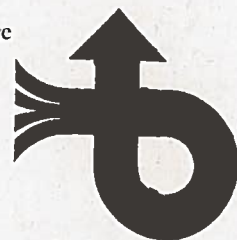
- Planlegging av interkommunale løsninger
- Løsninger og utstyr for kildesortering
- Avfallsplanlegging – kostnader og løsninger
- Etablering og drift av interkommunale selskaper
- Avløpsrensing
- Avfallsbehandling i industrien
- ENØK – tiltak for industrien
- Avløpsrensing for industrien
- Røykgassrensing fra oljebrennere

Vi har god tilgang på løsninger og resultater fra Danmark og Sverige.

Kontakt vår avfallseksperter Ulf Johnsen for en uforbindtlig samtale for dere setter i gang.

A/S Miljøutvikling

Postboks 504, 7801 Namsos Telefon (077) 74 499 – Telefax (077) 71 701

HYDRO GAS
SATSER INNEN VANN- OG
AVLØPSBEHANDLING

KONTAKT OSS PÅ
TLF. 02-106410

Lobbyjobbing:

– Viktig å påvirke embedsverket

Hydro presset nylig politikerne til å la være å heve kraftprisene, ved å true med tap av arbeidsplasser. – Hydro forstår hovedpoenget med lobbyvirksomhet, og får med seg arbeidstakere over hele landet som allierte, sier høyskolelektor Magne Haug ved Norges Markedshøyskole. Men det er vel så viktig å påvirke byråkratiet som politikerne, mener Haug.

NDERS GJESVIK

Regjeringen foreslår å øke kraftprisene for industrien. Hydro var raskt ute og sa at prisøkningen kunne føre til utflagging og tap av arbeidsplasser. Dermed fikk de en sterk alliert i fagforeningene. Det samlede presset ser ut til å ha presset politikerne i industrikomiteen til å gå i mot prisøkningen.

– Hydro skjønner hovedpoenget i lobbyvirksomhet: å ha allierte. Både arbeidsplasser og skatteinntekter er sterke argumenter, og gir næringslivet makt. Miljøorganisasjonene har bare en type makt; å bruke opinionen. Næringslivets argumenter er kortsiktige, mens miljøorganisasjonene argumenterer langsiktig. Næringslivet får en fordel, fordi det er mye lettere for både byråkrater og politikere å ta hensyn til kortsiktige argumenter, sier Haug.

Balansegang

Haugs kollega, høyskolelektor Tore Bredal, er enig i at arbeidsplasser et av de sterkeste argumentene i lobbyvirksomheten.

– Den høye arbeidsledigheten styrker argumentasjonen om at Norge ikke må innføre strenge miljøkrav som forverrer konkurransesituasjonen med utlandet. For næringslivet er det verdt å bruke en del pen-

ger på å bekjempe innføringen av strenge norske miljøkrav. Men det er en balansegang. Hvis en bedrift går for sterkt ut mot et miljøkrav, kan dette skape motvilje mot bedriften i opinionen, sier Bredal.

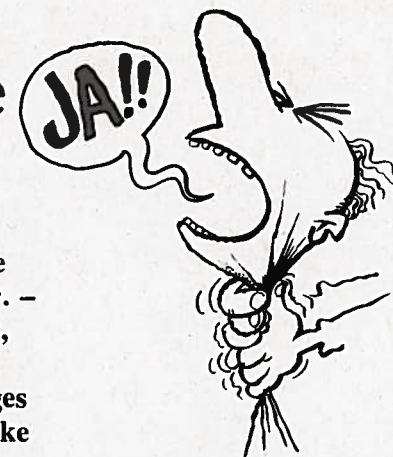
Embedsverket viktig

Haug sier at moderne lobbyvirksomhet ikke bare fokuserer på en isolert sak, men at virksomheten utgjør en samlet strategi. Naturvernforbundet bør for eksempel ikke begrense seg til å arbeide for å få fjernet et konkret utslipp, det er viktigere å påvirke at rammene som tillater dette utslippet endres. Det er nødvendig å lobbe samtidig overfor både pressen og sentrale og lokale alliansepartnere. Haug mener at Naturvernforbundet har en god mulighet til å bruke lokalallianse som lokale alliansepartnere til å lobbe overfor lokalpolitikere.

Mens klassisk lobbyvirksomhet fokuserte på politikerne, er den moderne vel så opptatt av å påvirke embedsverket.

– Bedriftene kaller det samfunnskontakt. I komplekse saker som miljøvern, er det viktig å være tidlig ute å få argumentene inn i premissgrunnlaget. Hvis man vil oppnå store endringer, er det ofte for sent i prosessen å bare påvirke politikerne, sier Haug.

Haug understreker at det viktigste er å ha faglig tyngde i argumentasjonen, og at den

Takk for støtten!

 CHC BRYNILDSEN & CO AS
SERVICERÅDGIVNING
Møstveien 6 - Skytta - 1481 Hagen
Tlf. (02) 760 260
TELEFAX (02) 76 19 37

Oscarsgt. 50 0258 Oslo 2
Telefon (02) 43 89 33

NORTON

 Tønsberg Godslinjer a.s.

 blåtind

 JMR PARTNERS AS
Rådgivende ingeniører MRIF, VVS-, Energi- og Klimateknikk
Brynsveien 100, 1352 Kolås
Telefon (02) 13 05 90 Telefax (02) 13 06 70

 EBS
BANKENES BETALINGSSENTRAL A.S.

**Metallurgisk Industris
Landsforening**

Sigurd Syrs gt. 4, 0273 Oslo. Tlf: 02/44 84 80
Det er globalt riktig miljø- og energipolitikk å produsere materialer med norsk vannkraft.

Miljøvennlig OL-trafikk 90 prosent dekkes av kollektivtransport

LOOC har laget en plan som skal sørge for at opp til 90 prosent av transportbehovet ved OL-94 blir dekket av kollektivtransport. Et godt tog- og busstilbud skal bringe tilskuerne til OL-arrangementet, og de som likevel tar bilen må sette den fra seg ved en av parkeringsplassene utenfor hele OL-området, og bruke buss videre.

ANDERS GJESVIK

LOOC anslår transportbehovet til 110-150.000 personer per dag, av dette er 50-90.000 personer tilskuere. Hovedmålsetningen i transportplanen er at personer og gods kommer fram til rett sted til riktig tid. Transportsystemet skal være miljøvennlig og gi høy trafiksikkerhet. Det skal også være nøkternt økonomisk og ha høy etterbruksverdi.

De akkreditertes transportbehov får høyeste prioritet. Akkrediterte er OL-deltakere, media, offisielle gjester, funksjonærer og politi, tilsammen 40.000 personer. Disse skal til dels disponere egne veier. Det

gjøres hovedsakelig ved å regulere annen trafikk, bare i ett tilfelle blir det anlagt egen vei for de akkrediterte.

Tog og buss

En stor del av de akkrediterte og en del tilskuere vil reise til Norge med fly. Det er antatt at Fornebu og Gardermoen har kapasitet til å avvikle OL-trafikken. Leirin fungerer som tilleggsflyplass. For akkrediterte vil jernbanen og E6 Oslo-Hamar være hovedårene. I høytrafikkperioder kan dette føre til behov for å omdirigere annen trafikk.

LOOC satser på størst mulig andel kollektivtransport for tilskuere. På hverdager kan NSB

transportere 15.000 personer til og fra Lillehammer i løpet av tre timer med Dovrebanen fra sør, 3000 personer på Gjøvikbanen og 3000 på Dovrebanen fra nord.

Det blir satt opp ekstra bussruter og charterbusser fra byer og tettsteder i en radius på 2-300 kilometer fra OL-området. LOOC vil samordne billettsalg, innkvartering og transport. Størst mulig andel billetter selges sammen med busstransport. Det regnes som realistisk at 20.000 personer kommer med buss på toppdagene, i tillegg skal 15.000 gjester bruke samme opplegg. For transport av tilskuere og gjester kreves det da rundt 900 busser.

De som likevel tar bil må parkere ved parkeringsplasser i en ring rundt OL-området og ta buss videre fram til arrangementene. Ringen skal gå sør for Hamar og Gjøvik og i nord ved Ringeby.

Denne ytre ringen utgjør OL-regionen.

Til fots

Ved Lillehammer foreslås lagt en indre ring av parkeringsplasser for å ta hånd om den biltrafikken fra akkrediterte og lokalbefolkning som oppstår innenfor den ytre ringen. Vanlig trafikk må begrenses mest mulig i hele OL-regionen. Det må innføres restriksjoner på personbilbruk, og regionale bussruter må forsterkes kraftig. Gjennomgangstrafikk må i størst mulig grad ledes utenom OL-regionen. I Lillehammerområdet skal en stor del av transporten skje til fots. I forbindelse med OL-transporten blir veinettet opprustet for 669 millioner kroner. Jernbanen opprustes for 487 millioner kroner, 200 millioner av dette har Samferdselsdepartementet nettopp gitt i en ekstrasbevilgning. Det reduserer behovet for innleid vognkapasitet fra Danmark og Sverige. Med ekstrasbevilgningen synker leiebehovet fra 4700 sitteplasser til 3200 plasser.

Navn/bedrift: _____

Adresse: _____

Postnr./sted: _____

JA, jeg vil abonnere på N&M Bulletin

Naturvernforbundets nyhetsbrev N&M Bulletin kommer annenhver uke. Abonnement gjelder ut 1991.

Jeg vil abonnere på _____ eksemplar(er) av hvert nummer.

Abonnementstype (sett kryss):

- ☐ Institusjoner/bedrifter kr. 250,-
- ☐ Privatpersoner (ikke-medlemmer) kr. 150,-
- ☐ Privatpersoner (medlemmer) kr. 120,-
- ☐ Jeg vil bli medlem, kr. 200,-

Kan sendes
ufrankert
i Norge.
Adressaten
vil betale
porto.

SVARSENDING
Avtale nr. 109 000/5 Pb.

NATURVERNFORBUNDET
Grünerløkka postkontor
0505 OSLO 5